

Hyvät Ressut ja mahdollisesti muut läsnä olevat.

- Viime syksynä kun täytin 75 vuotta **tuli kuluneeksi 65 vuotta** siitä kun aloitin lopun elämäni Ressuna. Elettiin siis syksyä 1941 kun Vino-Eikka, Eino Cederberg, pelätty tuleva rehtorimme julisti jakkaran päällä seisten ketkä olivat läpäisseet riman I A:lle. Seurasi Ressun kirjoilla 4 vuotta sotaa ja 4 vuotta sen jälkeistä lamautunutta aikaa "sotaan syyllisineen", evakoineen ja YYA-sopimuksineen.
- Saattaisi luulla, että nuo vuoteni Ressun kirjoissa olisivat olleet **pelkästään vaikeata ja surkeata** aikaa. Osittain se on tottakin, esimerkiksi kovimmat pommitukset helmikuussa 1944 tuntuivat sellaisenkin Ressun niskassa, joka yleensä oli toivonut ilmahälytyksen kestävän yli puolen yön - jotta seuraava päivä olisi vapaa. Virneet naamalta väistyivät myös silloin kun kuuli jonkun meistä isän tai veljen haavoittuneen tai kaatuneen.
- Ihminen, varsinkin nuori koulupoika, on kuitenkin **ihmeen sopeutuva**:
  - **Alaluokilla** vedellä täytettyjen eväspussien heittäminen välitunnilla pihalla olevien niskaan kiinnosti ehkä vieläkin enemmän kuin opiskelu. Koulua vastapäätä olleesta pienestä kaupasta ostetut kuivatut porkkanat ja Hellaksen puuronkastikejauhe olivat suurta herkkua. Kouluruokailua ei vielä alaluokilla ollut, yläluokilla kauralima (=velli) ja turskakeitto kannettiin tonkissa luokkiin. Rehvakkaasti esitetty toive, että kouluun osuisi oikein kunnon pommi melkein toteutui kun Lönkan puoleinen naapuritalo luhistui. Muutama opettaja oli koulussakin välillä sotilaspuvussa. Itsekin olimme puolustushengessä lujasti mukana: Toimin pari viimeistä sotavuotta innolla sotilaspoikana Helsingin Ilmatorjuntatykistön suojeluskunnassa. (Puku oli kiva ja ammuimme pienoiskivääreillä reikiä pahvisiin "ryssän kuviin", mutta muuten ei meistä 12-13-vuotiaista kakaroista tainnut olla hyötyä Helsingin turvallisuudelle
  - **Lukioluokilla** opiskelu alkoi jo tuntua työltäkin. Muistini mukaan vaativia opettajia kunnioitettiin eivätkä heidän opetuksensa kaikilta osiltaan ole millään yrittämisellä häipyneet mielestä. Nyt jälkeinpäin tulee tosin mieleen, että niiden saksan kieliopin lukuisten knoppien lisäksi, joita opiskelin seitsemän vuotta, olisi ollut mukava oppia puhumaankin tuota hyvää kieltä. No, se oli sen ajan didaktiikkaa. A-luokkien eli reaaliluokkien pitkä matematiikka ja muut luonnontieteet antoivat erinomaisia eväitä. Myöhemmin ei merenkulun tähtitieteessä eikä ballistiikassakaan tullut vaikeuksia kun oli oppinut jotenkin

pärjäämään Uno Sipisen kovassa opissa.

- Mitä ylemmille luokille lukiossa etenimme, sitä vaikeammiksi tulivat pukeutumisen ongelmat. Joka jätkällä piti olla leveälierinen, matala "pjattipresa" ja keltainen kaulaliina. Mammot joutuivat niitä prässäämään isoisien homburgereista ja kutomaan milloin mistäkin aineksista.

Emme olisi voineet kuvitellakaan, että Ressussa opiskelisi tyttöjä. Poikakoulussa oppii tosi hyväksi shovinistiksi, mutta toisaalta tämän naisasian opiskelu myöhemmällä iällä on tuottanut ikäpolvellemme suunnatonta iloa.

- En tiedä **miten hyvin sotilasura mittaa** Ressun antaman opillisen pohjan riittävyttä, mutta - jos sallitaan erityisen vaatimaton tilastohavainto - olin Merisotakoulun kadettikurssilla ja kaikilla muillakin urakursseilla niiden priimus. Ei Ressu ainakaan omasta mielestäni huonoja eväitä tälle uralle antanut!

- **Sotilasurani** alkoi kuukausi sen jälkeen kun meistä tehtiin ylioppilaita keväällä 1949 ja sitä kesti sitten yli 45 vuotta. Suomi-filmin toopet sotilasfarssit eivät kovinkaan tarkasti kuvasta tällaisen uran sisältöä. Seuraavassa on hieman hengästyttävä vilautus tehtävistäni vuosien ajalta: Miinanraivaajan I-upseeri, varusmiesten kouluttaja, moottoritykkiveneen päällikkö ja laivueen komentaja, aluksen rakennusvalvoja Iso-Britanniassa, reserviupseerikurssin kouluttaja, raivaaja-aluksen ja miinalaivan päällikkö, vanhempi tutkija Harvardin yliopistossa, tykkivenealavueen komentaja, PE:n meripuolustustoimiston päällikkö, opettaja Sotakorkeakoulussa, Puolustusneuvoston sihteeri, kolmen eri parlamentaarisen puolustuskomitean sihteeri ja asiantuntija, valtakunnallisten maanpuolustuskurssien johtaja, puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö, merivoimien komentaja, pääesikunnan päällikkö ja puolustusvoimain komentaja. Aika ei ole käynyt pitkäksi!

- Minulla on näistä monista vuosista sellainen tuntuma, että **Ressu ja puolustusvoimat eräällä tavalla muistuttavat toisiaan**. Ei ihan niin, että Ressu olisi kasvattanut sotahulluja tai militaristeja. Mutta ei sitä tee sotaväkikään. Molemmat ovat perustaneet tavoitteensa ja toimintansa samanlaisiin kansallisiin arvoihin. Kumpikin tukeutuu perinteiseen arvomaailmaan, mutta on nopeasti omaksunut kansainväliselle tasolle ulottuvia humaaneja arvoja ja tavoitteita. Kummatkin ovat myös ymmärtäneet vähentää oman toimintansa muodollisia osia ja korostavat avoimuutta, motivointia, kannustusta ja huolenpitoa. Sotaväessäkin tehtävien hoituminen on onnistunut parhaiten kun muodollisuudet eivät enää ole olleet tärkein asia.

- Ressussa syntyneet **ystävyyssuhteet** ovat osoittautuneet varsin pysyviksi. Nykyisinkin, kun kohta 60 vuotta on kulunut ylioppilaaksi pääsystämme, luokkamme sitkeimmät tyypit kokoontuvat lounaalle kerran kuukaudessa. Eliten paistettuja silakoita kuluu paljon!

- Oltuani nyt jo **toistakymmentä vuotta reservissä - ts. eläkkeellä** - olen oppinut, ettei laiskaksi vieläkään pääse oikein oppimaan. Johtuu ehkä sodan aikaisesta taustasta, että olen erityisesti **arvostanut sotiemme veteraaneja** ja tukenut heidän hyväkseen tehtävää työtä. Meidän pitäisi vieläkin muistaa, että he pelastivat Suomen kaksi kertaa, ensin Talvisodassa ja sitten toisen kerran kesällä 1944. Toimin edelleenkin Sotainvalidien Veljesliitossa harvanevien ja harmaantuneiden jäsenten elämän helpottamiseksi näinä heidän viimeisinä vuosinaan. Sitä hankalampana projektina ovat viisi viime vuottani paljolti kuluneet kerjätessä rahaa **kahden Jatkosotaamme käsittelevän Åke Lindman-elokuvan** tuottamiseen. Johtamani tukiyhdistys on puristanut säätiöiltä, talouselämältä ja yksityisiltä 4,2 miljoonaa euroa - ilman keräyskuluja. Pääteos "Tali-Ihantala 1944" on purkitettu viime kesänä ja ensi-ilta on 7.12. tänä vuonna Suomen 90-vuotisjuhlinnan osana. Elokuva on luonnollisesti ennen muuta kunnian osoitus veteraaneillemme.

- Ressu ei sodankaan aikana tehnyt oppilaistaan sotahulluja, ei edes minusta. Olen tehnyt elämäntyöni sen ennalta estämiseksi, että Suomi vielä joutuisi kuolemanvaaraan kuten tapahtui nuoruudessani. Olen omassa mielessäni ylpeä siitä, että olen ollut mukana suuressa kehityksessä, rakentamassa yhteiskunnallemme parempia elämän edellytyksiä. Perehdyttyäni urani aikana riskeihin ja uhkiin perusteellisesti tiedän, ettei tulevaisuutta voi tietää ennakolta. Ihmisten toimintoja ei ole ennenkään pystytty ennustamaan eikä pystytävästään vastakaan. Ei naapureiden eikä kaukaisempienkaan kansojen. Sen vuoksi olen myös sitä mieltä, että **kansamme puolustus on pidettävä kunnossa** myös tulevana aikoina. Olen varma siitä, että nykyiset ja tulevat Ressut seuraavat edeltäjiään ja huolehtivat omasta osuudestaan tuossa pyrkimyksessä. On onneksi todennäköistä, että te pääsette kuitenkin vähemmällä kuin Taipaleenjoen tai Tali-Ihantalan soturit.

Lopuksi pyydän arvostavasti kiittää nimityksestäni Vuoden Ressuksi. En vielä tiedä mitä velvoitteita nimitys sisältää, mutta vihjeitä saattaa kuulua tämän tilaisuuden kuluessa.

Toivotan mainiolle koulullemme, kaikille entisille ja nykyisille Ressuille ymmärrystä ja menestystä tulevinakin aikoina.